

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü

Sayı : 44773052/149
Konu : Okul Sağlığı Önlemleri

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü)

Toplu yaşam alanları, özellikle çocuk sağlığı açısından okullar, kreşler ve öğrenci yurtları bulaşıcı hastalıkların yayılımı bakımından yüksek riske sahip yerlerdir. Gıda ve suyla bulaşan hastalıklar, nezle ve grip gibi solunum yolu hastalıkları, zoonotik ve vektörlerle bulaşan hastalıklar en sık karşılaşılan okul sağlığı sorunları olmakla birlikte, kötü hijyen koşulları, alt yapı sorunları, kapalı alanlarda artış, çevre ve iklim koşullarındaki olumsuzluklar da eklendiğinde okul, yurt ve kreşlerde salgınlar ve çeşitli bulaşıcı hastalıkların hızla yayılımı söz konusu olabilmektedir.

2018-2019 eğitim ve öğretim yılının başlamasıyla birlikte okullardaki kantinler, derslikler, yemekhaneler, tuvaletler, banyolar, spor salonları, yatakhaneler, okul servisleri ve okul çevresi gibi toplu yaşam alanlarında sağlık konularına dikkat çekmek uygun olacaktır. Bu kapsamda öğrenci, öğretmen ve diğer okul, yurt ve kreş personeline yararlı olabilecek öneriler ekte yer almaktadır.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Dr. Hüseyin İLTER
Bakan a.
Genel Müdür

Ek: Okul Sağlığı Önlem ve Önerileri Bilgi Notu (4 sayfa)

Ek: OKUL SAĞLIĞI ÖNLEM VE ÖNERİLERİ BİLGİ NOTU

1- Okul ve kreş gibi toplu yaşam alanlarında oyun parkı, oyuncaklar, çocuk karyolası, etajer, sandalye, yemek masası, pencere kenarı, kapı kolu gibi sık temas edilen yerler deterjanlı su ve durulama suyu ile günlük olarak temizlenmelidir.

2- Temizlik işlemleri, malzemeler ve atıklar:

2.1- Temizlik, temiz alandan kirli alana doğru yapılmalıdır.

2.2- Temizlik malzemeleri her bölüm için ayrı olmalı ve temizlik malzemeleri ile haşere öldürücü ilaçlar kendi ambalajlarında ya da etiketlenmiş olarak çocukların erişiminden ve gıda maddelerinden uzakta ve kapalı alanda saklanmalıdır.

2.3- Temizlik malzemeleri kullanım sırasında birbiriyle karıştırılmamalıdır.

2.4- Temizlik çözeltileri temizlenecek bölgenin risk durumuna göre belirlenmelidir. Bölümlerin temizliği su ve deterjanla yapılmalı, tuvalet temizliğinde 1/100 oranında sulandırılmış çamaşır suyu kullanılmalıdır.

2.5- Temizlik için kullanılan malzemeler ıslak bırakılmamalıdır. Temizlik bitiminde malzemeler uygun şekilde yıkanıp kurutulmalıdır. Mümkünse temizlik malzemeleri ve paspaslar ayrı bir oda/bölmede ve mutlaka kuru olarak saklanmalıdır.

2.6- Temizlik/dezenfektan çözeltileri günlük hazırlanmalıdır. Bu çözeltiler fazla kirlendiğinde veya bir bölümden başka bir bölüme geçerken değiştirilmelidir.

2.7- Zemin ve koridorlar deterjanlı su ile günlük olarak ve/veya kirlendikçe paspaslanmalı, ardından kurulmalıdır.

2.8- Bina içinde toz oluşmasına neden olacak kuru süpürme ve silkeleme yapılmamalıdır.

2.9- Binanın tüm kısımlarında böcek ve haşerenin üremesini/yaşamasını önleyecek tedbirler alınmalıdır.

2.10- Halı temizliği, toz oluşturmayacak vakumlu kuru sistem ile yapılmalıdır.

2.11- Kan veya diğer çıkartılar (kusmuk, gaita, idrar, vb.) ile bulaş durumunda eldiven giyilmeli, kaba kir sızdırmaz poşetlere alındıktan sonra kirli alan 1/10 çamaşır suyu ile silinmelidir.

2.12- Kan veya diğer çıkartılarla temas durumunda mutlaka eldiven giyilmeli, çıkarıldıktan sonra mutlaka eller yıkanmalıdır.

2.13- Çöp torbalarının usulüne uygun şekilde ağızları kapatılmalı ve kapaklı çöp kovalarında muhafaza edilmelidir.

2.14- Çöpler temizlikle görevli personel tarafından, steril olmayan eldiven kullanılarak toplanmalıdır.

2.15- Çöp kovalarında görünür şekilde kir tespit edildiğinde hemen, periyodik olarak da haftada bir kere yıkanıp durulanmalıdır. Çöp kovalarına mikroplu olma olasılığı olan materyalle bulaş olduğunda 1/100 çamaşır suyu ile dezenfekte edilmelidir.

3- Mekanlar:

3.1- Kapalı alanlar sürekli temiz, bakımlı ve havalandırılmış olmalıdır.

Ek (Devamı)

- 3.2- Lavabolar ve etrafı günlük ve görünür kirlenme oldukça su ve deterjan ile temizlenmeli, çamaşır suyuyla dezenfekte edilmelidir.
- 3.3- Duş ve küvetler temizlenirken önce fayanslar temizlenmeli, arkasından musluk ve duş teknesi ve en son zemin temizlenmeli, çamaşır suyu ile dezenfekte edilmelidir.
- 3.4- Tuvalet temizliği yapılırken önce sifon çekilmeli, içi deterjanla fırçalanmalı, çevresi ayrı bir bezle silinmeli ve durulanmalıdır. Klozet kapağı 1/100 oranında çamaşır suyu ile dezenfekte edilmelidir. Tuvalet zemini en son temizlenmeli, tuvalet temizliğinde kullanılan malzemeler başka bir yerde kullanılmamalıdır.
- 3.5- Mutfak temizliği ve yemek dağıtımını yapılırken; yemek hizmeti sunan okullarda çocukların ve gençlerin enerji ve besin öğeleri ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte menüler planlanmalı ve tüm uygulamalardan önce el hijyeni sağlanmalıdır. Yemek dağıtımından önce masaların temiz olması sağlanmalı ve deterjanlı bezler ve durulama suyu ile silinmelidir. Bu bezler başka alanlarda kullanılmamalıdır. Yemek dağıtımını ile ilgilenen personel başka işlere katılmamalı, personel yemek dağıtımını yapıyorsa sadece mutfakta kullandığı bir önlük giymeli ve yine mutfağa özel bone ve maske takmalıdır. Çiğ gıdalar yenilmeden/sunulmadan önce bol su ile yıkanmalıdır. Çiğ ve pişmiş besinler farklı kap ve araçlar kullanılarak hazırlanmalıdır. Yemek kapları ve bardaklar bulaşık makinesinde yıkanmalıdır. Temizlikte kullanılan tüm bezler yıkanmalı ve kuru olarak saklanmalıdır.
- 3.6- Kantin ve yemekhanelerde sağlığa uygun, çocukların ve gençlerin yeterli ve dengeli beslenmelerinin sağlanmasına yönelik besinlerin satışı ve dağıtımını yapılmalı, ilgili mevzuat doğrultusunda denetlenmesi sağlanmalı, çevrede açıkta gıda satışı önlenmeli, kantin ve yemekhanelerdeki tüm görevlilerin bulaşıcı hastalık veya salgın şüpheli durumlarda portör muayeneleri yaptırılmalıdır. Kantin, yemekhane, kafeterya, büfe, çay ocağı ve pansiyon çalışanlarının hijyen eğitimi belgesi olmalıdır.
- 3.7- Yatakhaneler gibi havalandırmanın az olduğu, hijyenik şartların tam olarak sağlanmadığı mekanlar ve kalabalık ortamlar bulaşıcı hastalıklar için ideal bir ortam oluşturmaktadır. Okullarda öğrencilerin yakın temasta olması da hastalıkların kolayca yayılmasına neden olmaktadır. Okul dönemi boyunca, sınıfların, odaların, kapalı ortamların sık sık havalandırılması önemlidir. Solunum yolu ile bulaşan hastalıklar havadaki virüs ve bakterilerin solunması ile ortaya çıkar.
- 3.8- Böceklerin, kemirgenlerin veya diğer hayvanların yiyeceklerin hazırlandığı bölgeye girmeleri engellenmelidir.
- 3.9- Okullarda kullanılan içme kullanma suyu belediye şebekesinden temin edilmesi durumu olsa bile okul iç şebeke sisteminde suyun musluktan akıtıldığı noktadan belirli sıklıkta numuneler alınarak İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelikle belirlenen kalite kriterlerini sağlayıp sağlamadığının kontrolü gerekmektedir. Okulda su deposu bulunması durumunda depo temizliğine dikkat edilerek en az yılda iki defa depo temizliğinin yaptırılması, belediye şebeke suyu kullanımının mümkün olmadığı durumlarda tüketime

Ek (Devamı)

verilen suyun İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelikteki kalite kriterlerini sağlaması gerekmektedir. Zorunlu hallerde sular en az 10 dakika kaynatılarak kullanılmalıdır. 3.10 Okullarda içme amaçlı su sebilleri kullanılması durumunda sebiller sık sık temizlenmeli veya değiştirilmelidir. Sebillerde şebeke dışında ambalajlı su kullanılması halinde suyun Sağlık Bakanlığından izinli olmasına dikkat edilmelidir. Kaynağı belli olmayan su kullanılmamalıdır.

3.11 Öğrencilerin tuvalet dışında su içebileceği olanakların sağlanmış olması gerekmektedir.

3.12 Okul bahçesinde ve çevresinde Çöp atık yığıntıları ve su birikintileri zararlı canlıların yerleşmesine yol açacak ortamların bulunmaması sağlanmalıdır.

4- Kişisel Hijyen:

4.1- Su ve besinlerle bulaşan hastalıklar; ishal, mide krampları, kusma, bulantı, ateş ve baş ağrısı belirtileri ile seyreden salgınlara neden olabilirler. Bu salgınlar mikrobiyoloji kapmış kişinin dışkı ile temas yolu ile veya dolaylı olarak musluklar, tuvaletin sifon kulpları, kapı kolları, çocukların oyuncakları ve çocuk bezleri gibi mikroplu yüzeylere temas ile ortaya çıkabilir.

Çocuklarda, tuvalet ve el temizliğine yeterince dikkat edilmediği durumlarda bağırsak solucanları (parazitler) da görülebilmektedir. Personelin ve öğrencilerin, yıkamadan çiğ meyve ve sebze tüketmemesi ve tuvaletten sonra el yıkaması konusunda bilgilendirilmesi, tuvaletlerde tuvalet kağıdı, havlu kağıt ve sıvı sabun bulundurulması gerekmektedir.

4.2- Solunum yolu ile bulaş sonucu kişide nezle, grip, verem, kabakulak, kızamık, difteri, suçiçeği, kızıl, boğmaca, el ayak ağız hastalığı gibi bulaşıcı hastalıklar ile bronşit ve zatürre gibi hastalıklar da görülebilmektedir. Özellikle kış aylarında grip ve soğuk algınlığı gibi solunum yolu hastalıkları olan kişilerle tokalaşma, sarılma ve öpüşmeden kaçınılmalıdır. Hasta çocukların diğer çocuklar ile temas etmeleri engellenmelidir. Kişisel hijyen kurallarına önem verilmeli ve el hijyeni sağlanmalıdır.

4.3- Uyuz, bitlenme gibi hastalıklar da okul çocuklarının karşılaştığı önemli sorunlardandır. Bu hastalıkları önlemek için çocukların kişisel hijyen koşullarını yerine getirmelerinin sağlanması, hastaların saptanarak birinci basamak sağlık kuruluşları olan aile hekimlerine yönlendirilmesi gerekmektedir.

5- Bulaşıcı hastalıktan şüphelenilmesi halinde;

5.1- Bulaşıcı hastalığı olan çocukların bulaştırıcı oldukları dönemde gündüz getirilmemeleri konusunda çocukların aileleri bilgilendirilmelidir. Hastaya yakın olan çocuklar hastalık belirtileri yönünden takip edilmelidir.

5.2- Personelde bulaşıcı hastalık bulguları ortaya çıktığında okul idaresine bildirmeli ve çalışmasına ancak bir hekim değerlendirmesi sonucunda karar verilmelidir.

5.3- Okul, yurt ve kreşlerde salgından şüphelenilmesi halinde ya da okulda belli bir sınıfta/sınıflarda aynı anda birden fazla çocukta hastalık olduğunda okul yönetimi tarafından

TC Sağlık Bakanlığı
Halk Sağlığı
Genel Müdürlüğü

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü

Ek (Devamı)

İlçe Sağlık Müdürlüğü'ne bildirim yapılmalıdır. Olası etkene göre alınacak önlemler İlçe Sağlık Müdürlüğü yetkililerinin önerileri ve işbirliği ile uygulanmalıdır.